

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatorului

(Lövész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala
pentru fiesce-care publicatiuns separatu.
In locul deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare

de Prenumeratiune la diurnulu

„FEDERATIUNEA“

pre cursulu annulu 1874.

care este totu-odata allu sieppele annu de la fondarea acestui organu.

„Federatiunea“ incepandu de la annulu nou va appare era-si de doue ori pre septemana. Pretiulu ca mai nainte: 10 fl. pre annulu intregu, 5 fl. pre semestr: si 3 fl. pre trimestru pentru monarhia ostrunguresca; era pentru Romani'a si strainetate 30 lei (franci) resp. 16 lei, si 8 lei. Reducerea pretiului in favorea invetatorilor pop. remane si pre viitoriu adeca 8 fl. — 4 fl si 2 fl. era gratificatiuni pre langa rebonificarea marceloru se va da la cerere, numeruloceloru materiale. Pentru numerii remisii in cursulu semestrului II. a. tr. se voru da suplemente in cursulu annulu viit. si fostiloru dd. prenumerati se va socoti bunu 1 fl v. a.

In „Foisior'a“ vomu incepe lucrul cu publicarea memorabileloru correspondintie urmate la 1849. dupa catastrofa Hatvaniana de la Abrudu, intre guvernatoriulu Ludovicu Kossuth si Prefectulu Avramu Iancu prin mediulocirea lui Simonff commandante de brigada si Cserei commandante ostirii territoriale de Oradea-Mare. Vomu adange in linia istoria acelei epoce, dupa insemnarile nostre si unele comunicate de la amicii nostri, cari au luat si in parte in evinimintele acellui timp. — Totodata spre delectarea cetitoriloru nostri vomu publica in „Foisior'a“ mai multe opusculu d'in scrierile principiloru autori romani.

In fine rogamu pre On. cetitori cari dorescu a ave diurnulu nostru, ca se administrea a se diurnulu de timpuri ca orientat in privintia numerulu esemplarielor de tiparitu si pentru a se inlaturat irregularitatea in speduire, si alte incurcature, ce, mai alessu la annulu nou, se ivescu d'in caus'a intardfate-loru insinuari; era pre ddi, cari ori cu pretiulu de prenum. ori cu tacsale de, in rogamu, etc. au restate de, in rogamu a le refu pana la finitulu annulu ca-ci almintrea insi-si acei DD. ne ar adduce in neplacut'a situatiune d'a ne vedet siliti a publica numele renitentiloru cari la repetetele provocari nu numai publice, dar si particulari, neci macaru respunsu nu ni-au datu.

Redactiunea.

B.-Pest'a, 14./26. Dec. 1873.

Nu atatu lips'a spatiului, carele inca, — in ceea ce priveste diurnulu. nostre si actualmintea allu nostru — este cam restrinsu, au fostu si este caus'a, ca ne occupamu mai raru si numai „per apices“ despre d'incer publicale alle fratiloru nostri in Romani'a libera; neci miserii'a situatiunii generale d'in Ostrunguri'a, care appesa greu a supr'a nostra si care ne absorbe si spatiulu si timpulu nu pote fi singur'a causa d'in care s'ar pote splica: nu tacera nostra, ca-ce acet'a nu se pote numi chiaru absolutu dar attitudinea plina de reserve, ceea ce s'ar pote considera ca prea pucina inte-

ressare de tote celle ce se petrecu in Romani'a. Ce este caus'a acestui fenomenu extraordinariu in viet'a unui si acellu-a-si poporu, carele de si desbinatu precum are aceea-si limba, acelle-si traditiuni, asi are si trebua sa aiba, acelle-si aspiratiuni? De multu invecamu dorerea ce ni appesa inim'a d'in caus'a necessitatii ce ni-a impusu acesta reserva, urmare naturala a reser vei observate in privintia nostra la frati de d'incolo. Caus'a o spunemu verde: este recel'a pana la punctulu de inghiaciare, ce de cati-va anni observamu la frati nostri de d'incolo, facu cu vesti d'in coce, si mai alessu facia de marile interesse generali alle romanismului. Recel'a nasce recela, care la noi s'a potentiatu cu unu sentiu de amaritiune si indignatione, ce nu se mai pote tainu, ce a-lu mai ascunde ar fi peccatu in contr'a interessele vitali alle poporulu rom. Bine se fimu intillessi. Accentandu, recel'a fratiloru nostri Transcarpatini, nu vremu se intillegemu, nu potemu intillege in genere, pentru ca bine scimu ca mare este numerulu acelloru frati ai nostri, in Romani'a libera, cari au acelle-si sentiminte, acelle-si aspiratiuni, cari le avem noi si cari cu noi d'impreuna lucra la realizarea loru prin inaintarea causei communi — ci intillegemu pre omenii de statulu, cari dominedia situatiunea in Romani'a, era ceea ce nu intillegemu este attitudinea loru facia de noi in parte si facia de caus'a romanismului in generu.

Adeca, de cati-va anni facemu trist'a esperientia, ca nu numai acei pucini romani, cari actualmintea vrendu a scapade essistentia de parie ostunguresci, cerca adapostu pre acellu frumosu pamentu, ce d'in vast'a mosia communa parintesca au mai remasu inca romanescu si liberu, sunt mai reu vedutu decatu strainii cari nu immigra decatu cu unicu rugetu ce i preoccupa, d'a esponeata Romani'a in intereselu loru; nu numai acei pucini romani, d'icu, ci si acei mai multi la numeru, cari de mai multe decennie petrecandu in Romani'a, si-au castigatu prin labore si intelligentia loru merite pre terrenulu literariu, politicu, economicu, etc. era prin acestea si-au castigatu si dreptu de respectu desconsiderati, ba considerati ca inimizii ai statulu rom. si ca atari au fostu si persecutati. Cine nu si-adduce a minte de razzia in contr'a Romaniloru porecliti sub numirea collectiva „Transilvani“ pornita de catra D. gener. Chr. Tellu preaenergiculu ministru allu cultelor si invetiamentulu in Romani'a libera? si daca acestu persecutiune in tentata in contr'a „Ardeleniloru“ numiti „austriaci“ (inca bine ca n'au fostu botezati de „nemti“) n'au fostu essecutata ca se se eliminedie toti d'in Romani'a, caus'a este ca cea mai mare parte occupandu modest'a dar sublim'a misiune de „descalasi“ urmelora ar fi fostu inchiderea scoleloru, de altmintrea in d'ea preapale si reu organizate ceea ce numai cu detrimentulu tierrei s'ar fi potutu intempra, „ucasele“ s'au marginitu a sili pre respectivi d'a se impamentent, ceea ce in sine nu ar fi chiaru unu inconvenientu, daca n'am fi vedutu ca deputati si senatori neromani, a caroru nationalitate au fostu disputata, occupa locu in camerele Disputati libere si decidu cu votulu loru

a supr'a destineloru ei, precandu urgentia „Ardeleni“ romani prin nascere si sentiminte, au fostu suppusi, nu unei tataru neromanesci ci chiaru persecutiuniloru. Avemu onorea d'a cunoasca pre „Ardeleni“, acim'e ca are inima romanesc'a, si ca prin urmare persecutiunile dsalle in contra fratiloru sei, nu d'in initiativ'a sa le au facutu, ci dsa au trebuitu se ceda necessitatii de ferru ce i impunea rigorea sistemulu ce domnesce actualmintea in Romani'a, allu carui-a spriginitoriu si sustienetoriu s'a facutu prin complicitate. Insi-o membru societati acad. d'in Ostrunguri'a, — lassandu affacerelu loru spre a pote assiste la sessiunea gener. a societatii, venindu odata intr'unu annu la Bucurescu, nu numai ca sunt reu veduti si siliti a esperi neplacerele disgratiei ci mai au d'a sufferi scandalosele espetatorati alle unoru argati instruiti si a li-se arransi cu impetivele insulte de uii desbraccati nu numai de sentiulu romanescu, ci si de allu cuviintiei. Profunda este dorerea loru vedindu ca sunt multu mai respectati de stapanii loru, contrari seculari ai natiunii rom. decatu de insisi frati loru! De unde acestu mare inconvenientu?

Ce este caus'a procedurii neromanesci si a sistemulu ce urmedia guvernulu Romaniei? Este dora temerea ce inca se aude ici colo, ca pana d'inaintea filorlu tierrei se manca de venetici? Dar acest'a ar fi o blasfemia, ca-ce romanulu nu pote fi strainu in Romani'a libera; venetici sunt si straini, cei ce sugu sangu vitalu allu ei, fara ca se-lu recompensadie prin servitie puse pre altariulu patriei si allu romanismulu; si numerulu acestoru insecte parasite este legiune. — Este dora temerea, ca urgentia Ardeleni ca nesce revolutiunari ce sunt, voru impunge Romani'a la unu resellu cu Ostrunguri'a? Voru aprae Europe? Dar acei bieti omeni au fostu si sunt cei mai pacfici, marginindu-se a-si cautat de treburile loru si de plinirea modestei missiuni ce li-s'au concediutu ici colo cate la unu institutu de educatiune. — Este..? dar ce se mai instramu la gacitorie, se spunemu verde parere nostra si in asta privintia, — este: blastemulu tierrei allu, deplorabil'a situatiune, funest'a impregiurabile, ca omenii de statulu ai Romaniei nu potu sta inca pre petiorele loru, nu potu fi independenti in suffletulu loru, — nu sciu se fia Romani. Dedati atat'a amaru de timpu a se suppone omnilaterale influentia straine nu au coragiulu d'a o respinge cu demnitate si resolutiune, nu au barbaritati de a displace neci macaru seculariloru adversari: ai numelu romanu, cu tote ca ar trebui se scie, ca mai periculosa interesse-loru Romaniei si a romanismulu este gratia loru decatu cum pote fi nu disgrati'a, ci chiaru furorea loru. Ostrunguri'a nu va fi amica Romaniei ori catu de compasanta i-ar fi acet'a de catu numai candu cele trei milioane de Romani d'in Ungari'a, Transilvani'a si Bucovin'a ar renunciat la nationalitatea loru sau candu Romani'a ar pote renunciat la independentia si libertatile salle, acet'a inse in veci pentru gratia nimenui in asta lume, nu o vomu face noi cesti din coce si nu o va face neci statulu romanu pentru ca nu i este permisu a o face.

Omenii de statulu ai Romaniei se nu

asculte de suaturile omeniloru de statulu ai Ostrunguriei, ci se-i imitedie in tote celle ce privescu interesele elementulu nemtescu in Cis- si alle elementulu magiaru in Transilvani'a. Magiarii d. e. precum mi apunea marele magiaru contele Andrassy, (ceca ce de altmintrea multa onore facegenialelu de statu allu Unguriloru) staruescu ca se adune la unu locu pre toti ungorii d'in tote anghurile lumei, pentru ca se pota intari statulu magiaru, — ei d'in vistieria statulu, sudore communa a totororu cetatieniloru Ungariei, dotedia institutelu cu caracteru specificu magiaru, deci nu numai institutelu publice de educatiune cari inca servescu numai interesele elementulu magiaru, ci d. e. si teatrulu, academi'a etc. si anume aceste doue cu subventiuni de cate 150,000 lei pre flacare annu, va se dica patriotismulu loru intra pana si in pung'a Romanulu, Serbulu, Slovaculu etc. fara ca de pre mes'a cea Luculica va sfarigaturu se mai arrunge cate-va sfarigaturu si flandiloru romani, serbi etc. alle caroru institutelu de crescere nu primescu ajutoriu neci macaru de unu banu d'in vistieria statulu unde intra si darile loru ca si alle magiarulu si a fara de acestea mai dau si darea cea grea a sangelui dandur pre filii loru spre apperarea si sustinerea statulu ostrungurescu. Mai repetimu, luati Dloru si frati, luati esemplu de la vecinii magiari, cari pentru a se facele, facundu-se chiaru egoisti si prin egoismulu loru, chiaru nedrepti catra nationalitatele collocuitorie, si ar fi capabili in timpu de nevoi a face minuri precum au mai facutu pentru natiunea loru genetica, luati esemplu de la d'insii imitati-i in patriotismu si atunci noi nu vomu fi ingrigiti de viitorulu natiunii romane. — Nu vedeti ce primire se face Eppiscopulu catolicu de ritulu Latinu d'in Bucurescu, Parintelu Ignatiu Paoli, care n'are este, dar ca pastoriu suffletescu allu Unguriloru si Nemtiloru d'in Romani'a. staruescu a infintia unu seminaru pentru filii sei cei suffletesci si spre acestu scopu ambla cerindu *) ajutorulu magiariloru? nu vedeti cum se manifesta in publicu iubirea catra frati loru Ciangai? si insemnati bine, ca ceea ce vedeti, este pucinu in vintu ce ceea ce vedeti.

Arruncati-ve in pulvere, ce ce pre-tindeti ca regulati destinele Romaniei, si ve inchinati d'inaintea vitalitatii aceste rase asiatiche! pre care o detestati pote, o caciuliti si maguliti, inse nu o imitati. Noi si in ur'a nostra pentru egoismulu si nedreptatile ce ni se facu d'in parte-i, o respectamu si staruimu a o imitati. Inaltati-ve pana la culmea misiunii cei mari, de cataa trebe se fia petrunsi omenii de statulu ai Romaniei libere, pentru ca se ve iubimu, de se pote si mai multu decatu cum ve iubimu d'in amorea catra natiunea ai carei-a filii sunteti voi d'impreuna cu noi.

Ori ce partita, liberali, conservatori,

*) Guvernulu Romaniei trebui insu-si ca se infintioru seminarulu de rit. lat. si scimu ca era odata intentiunea guvernulu d'a face, peccatu! ca nu s'a essecutatu, acet'a parte actu de politica sanetosa, era d'alta parte se arretat Unguriloru cum o mana de venetici in Romani'a sunt mai respectati decatu trei milioane de contribuabili cetatieni mosmeni in Ung. si Transilvani'a. C. C.

Albi, Rosi, sau cum se mai chiama, voru fi la putere in Romaniaa, guvernulu essitu d'in sinulu loru trebue sè tiena innaltu steagulu Romanismului *acesta este puterea lui*. „A! Vreți Daco-Romania?” Vi-se dîce voue, ni-se dîce noue. „Da de unde? neci prin minte nu ni a plesnitu“ eră si pote mai este stereotipulu respunsu, ba s'a afflatu literati rom. cari scrieă cu multa eruditiune tratate întrege pentru ca sè spele de acestu peccatu pre connationalii loru. Strainii rideă in pumni de atîta simplicitate prin care se credea a se poté ascunde adevèrulu. Tota faciari'a de care pote fi capabilu unu omu vicleanu nu este de ajunsu spre a ascunde unu sentiu naturalu. Eternele legi alle naturei nu se potu desminti. „Juru! cã nu este unu singuru Romanu, care sè nu doresca Daco-Romania, si sè nu voiesca d'in totu sufletulu si d'in tote poterile lui a lucrã la infintiarea ei.“ Acestu-a este adevèrulu. Tota siovaitur'a fia d'in imbecillitate, fia d'in calliditate, mintiuna este, ce de altmintrea inca nimene nu o crede. Noue millione de Romani n'au cauza ca sè se sfiesca a marturisi unu adevèru ce tota lumea lu cunnosce si recunnosce. Vomu realisã ideaa, sau vomu perli. Acestu-a este alternativ'a. Multi sunt asta-di contrarii ei. Au fostu eri si mai multi. Mane, pote voru fi mai pucini, ba cei ce asta-di paru a o combate mai ageru, mane voru deveni apertorii ei pentru interessulu loru propriu. Contrarii nostri seculari, recunnoscuandu communitate interesselu, voru deveni cei mai caldurosi allii ai romanismului. Dar... sè ne arretãm demni de vietia, aici si d'in colo mai alessu, repetim sè se tiena innaltu steagulu romanismului.

De cãti-va anni guvernulu Romaniei par' cã nu lucrã alta, decãtu a detornã, a declinã de la sine tote banuelele de solidaritate romanesca. Sfortiarea lui Sisifu nu-i succedã, pentru cã erã contr'a naturei. Atitudinea barbatesca i va succeda.

Unu omu de statu allu Romaniei, membru allu ministeriului actualu, ni dã speranti'a, cã guvernulu Romaniei va reveni la adevèrat'a sa missiune. Respunsulu prin care D. Vasiliu Boerescu, au intempinat scrișorea cerculare a Vizirului moribunde Turcie, face onore eruditiunii legistului si totodata patriotismului ministriului romanu. D. Boerescu va sci, credemu noi, a intempinã assemene nu numai insolenti'a impotentiloru, cisi a pretinsiloru potenti, ba chiaru si prea apotentiloru, cã-ce tari'a Romaniei jace in dreptulu ei. Tota press'a rom. fãra distingere de partita, au salutatu pre D. Boerescu; n'au lipsitu ce e dreptu, ore-si cari spini d'in cunun'a de rose; cã dinsulu ar fi provocatu not'a Turcului, ba cã Ostrungurii l'ar fi indemnatu a infundã gur'a Turcului. etc. dar pentru ce ore sè presupunemu cã miellulu au turburatu lupulu ap'a riului, sau cã adversarii politici ni dau suaturi romanesci? candu multu mai dreptu si mai demnu este a recunnosce adevèrulu si a da meritulu tributulu. Respunsulu D-lui Boerescu este productulu mintei si allu inimei salle romanesce, emanatu d'in iniciativ'a sa, asiã ni spune sentiulu, asiã convictiunea nostra si astfelu salutandu noi acellu actu lassãmu ca sè urmedie.

Catone Censoriu.

Testulu cercularei guvernului turcu

cãtra agintii sei in strainetate, prin carea contesta Romaniei dreptulu d'a inchiã conventiuni cu poterile straine:

„Cunnosceți cã Principatele, puse sub suzeranitatea Imperiului, se bucura de ore-cari privilegie si immunitãti cari li s'au accordatu din gratia de cãtra Sultanulu.

„Poterile semnatorie tratatului din Paris, confirmandu cu totulu acesta situatiune particulara, au recunoscutu, cã tractatele internationali, inchiãiate de cur-

tea suzerana, sè fia obligatorie si pentru principate si sè continue a se applicã pre deplinu.

„Autonomi'a acestoru tierre vasale, astfelu determinata, n'ar pote sè existe induoela assupra cestiuunii a se sci, dacã guvernele loru potu tratã directu cu cu poterile straine. Cu tote acestea elle au inchiãitu dejã mai multe conventiuni de acestu felu. Acesta stare de lucruri, care nu este mai pucinu de cãtu una incalcare a drepturiloru si a prerogativeluor curtii suzerane, a desceptatu serios'a attentiune a sublimei Porti. De alta parte, fiindu cã aceste infractiuni la conditiunile autonomiei Principateluor ar poté intr'o dî sè vate me interessele celoru-lalte poteru garante si sè dee motivu la reclamatiuni, guvernulu imperiale se crede obligatu a face de acum reserve formali in contr'a ori-carui actu, care ar avè unu caracteru internationalu si care ar emanã de la aceste Principate.

„Ve rogu a intretienè cu acesta cestiune pre d. ministru allu affaceriloru staine si a-i lassã copia dupa presentia communitatiune, dacã va dori.

(Semnat) Rasid.

Not'a guvernului romanu,

transmissa reprezentantiloru Poteriloru garante in Bucuresci, ca respunsu la not'a lui Rasid-Pasã.

Dom nule agentu,

Guvernulu romanu a luat cunnoscenti'a de o circulare, cu dat'a din 24. Septembrie 1873. pe carea Escellentia sa, d. ministru allu affaceriloru esteriore allu Sublimei Porti a adressatu-o Poteriloru mari, spre a li vorbi de tractatele si conventiunile inchiãiate, sau cari se voru mai inchiã de cãtra Romania cu differitele Poteri.

Prin susu-diss'a nota, S. Põta crede cã pote sè conteste Romaniloru dreptulu de a tratã directu cu poterile straine. Ministru M. S. Sultanulu face reserve formale contr'a ori-carui actu ce ar avè unu caracteru internationalu, emanandu de la Principate. si considera exercitiulu acestui dreptu ca o infractiune la conditiunile autonomiei a inse-si acestoru Principate.

Spre a poté contestã acestu dreptu, precum si exercitiulu seu, Escellentia sa, Rasid-Pasã, se bazeza pre tratatulu din Paris, prin care Poterile, se dîce in not'a sa, „au recunoscutu, cã tratatele internationale, inchiãiate de Curtea suzerana, voru fi obligatorie si pentru Principate, unde elle voru primi o deplina essecutare.“

Regretu mai antãiu, cã Escellentia sa a datu art. 8. allu Conventiunei din Paris din 1858. unu intellèssu mai absolutu, de cãtu acellu-a pre care i lu dã chiaru liter'a sa; cã-ci, acestu articolu in partea sa finala, pre care Escellentia sa a omislu de a o citã, dîce categoricu, cã aceste tratate voru fi applicabile Principateluor in totu ce nu vã attinge immunitatile loru.

Este dara o mare departare între liter'a acestui articolu si conclusiunea, la care Escellentia sa a voitu sè ajunga prin circular'a sa din 24 Septembrie.

Inse, afara de redactiunea acestui articolu, sunt alte multe fapte si acte, cari probeza essistentia si exercitiulu dreptului, pre care S. Porta voiesce a-lu contestã Romaniei.

Intr'adeveru, Conventiunea din 1858 ca si tratatulu din Paris de la 1856, n'au creatu immunitatile, sau, mai essactu vorbindu. drepturile suzerane alle Romaniei; ci au garantatu numai si au sanctionatu din nou aceste privilegie si immunitãti, pre cari Principatele le posedau.

Si de unde deriva aceste drepturi, pre cari Principatele le posedau dejã in 1850 si 1858? Elle deriva din vechile capitulatiuni, din tractatele pre cari principii amboloru Principate le-au inchiãiatu, de la allu XIV-lea pana la allu XVI-lea seclu, cu Sultanii Baiazet I., Mahomet II, Selim I, si Soliman II.

Èta sorgintea adevèrata si legitima a drepturiloru suzerane, a privilegieluor si immunitatiloru Principateluor, pre cari Poterile celle mari au binevoitu a le garantã in 1856. Originea acestoru drepturi a fostu recunoscuta chiaru de cãtra Poterile celle mari; cã-ci, in art. 2 allu Conventiunei din 1858, elle facu o nomenclatura speciala si o mentiune espressa a vechieloru capitulatiuni, cari constitue autonomi'a Romaniei si cari regulèza raporturile salle cu S. Porta.

Prin urmare, insu-si actulu pre care se sprigina guvernulu ottomanu, spre a ni contestã exercitiulu unui dreptu suzeranu, constata essistentia acestui dreptu; prin dispositiunile saile, ellu face inca a se vedè, cã drepturile, cari constitue autonomi'a romana, nu-si au originea intr'unu actu de generositate gratiosa, care le-ar poté face revocabile sau reductibile dupa vointia, ci deriva din tractate, cari contienu stipulatiuni sinagmatiche, de o potri va obligatorie pentru amendouè partile.

In virtutea acestoru vechi capitulatiuni, pre cari le-au confirmatu din nou actele internationale din 1856 si 1858, Principatele Valachiei si Moldovei au plenitudinea totoruru drepturiloru suzerane, pre cari le possede unu Statu autonomu.

Negresitu, exercitiulu acestoru drepturi este limitatu prin raporturile ce totu aceste capitulatiuni au stabilitu cu S. Porta, si pre cari noi le mantienem si le respectãm rigorosu. Dara suntemu in dreptu a acceptã ca si S. Porta, din parte-si, sè respecte tote drepturile, pre cari Romanii si le-au conservatu prin capitulatiunile loru si sè nu mai caute a paralisa sau a miciorã exercitiulu acestoru drepturi.

Ea ni contesta asta-di dreptulu de a inchiã cu celle-alte Poteri tractate, sau ori-ce altu actu avendu unu caracteru internationalu, precum alta-data ca ni-a contestatu essentiulu altoru drepturi suzerane.

Cu tote aceste, prin vechile nostre capitulatiuni, noi nu amu renunçiatu de locu la dreptulu de a tractã, precum la nici unu altu dreptu, care constitue suzeranitatea unui Statu. Possedemu, in principiu, tote aceste drepturi; si le-amu exercitat, in faptu, in cursu de secle.

Intellègemu a le conservã intacte si pre viitoru.

Daca prin exercitiulu dreptului de a inchiã tractate, amu fi distrussu sau amu fi modificatu raporturile ce vechile nostre capitulatiuni au creatu cu S. Porta, amu fi intellèssu atunci ca guvernulu ottomanu sè-si faca reservele salle. Dara pre cãtu timpu aceste raporturi au fostu totu-dè-un'a respectate de noi, la ce aru poté folosi aceste reserve si in ce exercitiulu dreptului de a tractã ar poté vete mã vre unu interressu legitimu? Daca ambele Principate romane nu aru fi avutu dreptulu de a tractã capitulatiunile, ce elle au inchiãiatu cu sublim'a Porta in seclulu allu 14, 15 si 16 aru fi nulle, si conventiunea din 1858 nu ar fi mentionatu in art. seu 2 nisce acte fãra nici o valore legala.

Odata inse ce aceste acte pre cari se bazeza chiaru garanti'a mariloru poteri sunt in vigore si valabili, si de ora-ce nici un'a din clausele loru nu contiene o renunciare espressa din partea Romaniloru la nici unu din drepturile loru suzerane, cum ar poté Se Porta sè sustiena, cã Romanii, cari au contractatu cu dens'a intr'unu modu valabilu de la secolulu XIV si pana la allu XVI, nu mai au asta-di dreptulu de a tractã si cu alte Poteri?

Practic'a, exercitiulu permanentu allu acestui dreptu, confirmu inse essistentia sa.

De la tratatulu din urma din 1529 pre care lu-au inchiãiatu Romanii cu Soliman II, ei au semnatu in dserite epoce si alte tractate si conventiuni cu mai multi suzerani ai Europei, cu acci-a ai Ungariei, ai Poloniei, ai Germaniei, ai Angliei, ai Rusiei etc. De prisosu a mentionã tote aceste vechi acte inter-

nationali, a caroru autenticitate istorica este recunoscuta si incontestabila.

Reportandu-ne numai la timpii din urma, si chiaru la timpulu presentu, constatãm, cã guvernulu romanu a potutu regulã, directu si in virtutea propriulu seu dreptu, o multime de interesse diverse, prin conventiuni de estradare, postale telegrafice, fluviale si altele, inchiãiate cu Poterile celle mari, cu Rusia, cu Austria, cu Germania.

Aceste conventiuni, aceste acte internationale essistu, sunt in vigore, si se essecuta cu o lealitate reciproca.

S'ar poté ore dîce cã, de aci inainte, aceste acte aru fi nulle? S'au cã aceste mari Poteri s'au amagitu a tractã cu unu incapabilu?

Sublim'a Porta in sa-si a tractatu dejã, in doue ronduri cu Romania, spre a regulã serviciulu loru telegraficu internationalu. Cea din urma conventiune telegrafica porta dat'a de 16 Iuniu 1862, si este subsemnata de impoternicitulu Principateluor romane, cã represintandu unu Statu distinctu si autonomu.

Potca-se-va era-si dîce, cã Romanii au perdutu asta-di unu dreptu, pre care lu-au exercitat valabilu in 1862?

Acum de currendu, in lun'a lui Iuliu 1871, Alteti'a Sa Marele Viziru avu vnu schimbu de note cu agentulu nostru din Constantinopole, spre a ajunge la o intiellegere in privinti'a estradarii reciproce a criminiloru; si acesta intiellegere nu potea sè se stabileasca, de cãtu cu acell'a-si titlu si sub acellea-si conditiuni, cum se stabilisse cu celle-alte Statuiri vecine cu Romaniaa. Daca acesta intiellegere nu s'a potutu face, dacã conventiunea nu s'a potolu inchiã, remane inse stabilitu prin acestu faptu cã, ori de cãte ori S. Porta a doritu sè reguleze ore-cari interesse cu Romaniaa, a trebuitu ca si ea sè trateze cu guvernulu acesteie tierre si sè-i cèra consentiementulu — cum asta-di s'ar poté regulã intr'altfelu acellea si interesse, fia cu S. Porta, fia cu alte Poteri?

Daca ar fi adevèratu, dupa cum affirma Escellentia sa, ministru S. Porte in not'a sa, cã Romanii n'au dreptulu de a inchiã cu celle-alte poteri nici unu actu cu caracteru internationalu, tierre'a nostra s'ar afflã, prin acestu chiaru, pusa cu o trèpta mai josu de cãtu Egiptulu, de cãtu chiaru Tunisulu.

In adevèru, S. Porta nu contesta dreptulu de a tractã si de a inchiã conventiuni Beilului din Tunis, — pre care lu-numesce cu tote acestea guvernatorulu seu generalu allu provinciei Tunisului, — de cãtu numai in ceea ce privesce actele internationale cari se raporta la afacerile politice. Unu fermanu de investitura de la 23 Octomre 1871 o dîse anume.

Prin firmanulu datu de-una-di vice-regelui Egiptului. M. S. Sultanulu recunnosce Kedivulu, între alte drepturi suzerane, si pre acellu-a de a inchiã cu Poterile straine ori-ce felu de tractate si acte internationali. Singur'a limita, pre care i-o impune la exercitiulu acestui dreptu este, ca vice-regele sè nu aduca nici o attingere tractateluor politice alle Sublimei Porti.

Si pre candu Sublim'a Porta recunnosce acestoru State musulmane — pre cari tractatele si publicisti sunt de accordu spre a le pune mai josu de cãtu Romaniaa, in ceea ce privesce plenitudinea drepturiloru suzerane — li recunnosce espressu dreptulu de a tractã, ea contesta intr'unu modu absolutu, acell'a-si dreptu unui Statu crestinu, a caru-i-a suzeranitate essista si este garantata prin tractate solemne!

Si, acesta denegare formale a unui dreptu atãtu de legitimu este adressata acellor'a-si Poteri, cari au garantatu essistentia si exercitiulu acestoru drepturi!

Dara drepturile, cari sunt basate pe tractate si a caroru essistentia este dovedita prin acte si fapte positive, nu potu dispãre intr'o simpla denegatiune.

Sublim'a Porta nu pote sè ni conteste, intr'unu modu legitimu, drepturile

ce constituie suveranitatea noastra si cari nu ni-au fostu nici acordate, nici chiaru stipulate, dara pre cari le posedemu prin acest'a chiaru, ca natiunea n'a renunsiat nici o data la dinsele, si ca le-a essercitat, in faptu, in cursu de secole.

Prin urmare, d-le Agentu, in faci'a denegatiunii formulata de Sublim'a Porta, prin circular'a sa din 24 Septembrie, crã de datori'a guvernului romanu de a face si din parte-i reservele salle in contr'a ori carei violatiuni eventuale, de a affirmã essistentia drepturilor autonome alle Romaniei ce se incerca a i se contestã si de a declarã in acell'a-si timpu, cã, precum ca in trecut, tote interesele nostre internationale nu se potu regulã de cãtu directu cu guvernulu romanu, fãra ca prin essercitiulu acestui dreptu sã se aduca cea mai mica infractiune raporturilor essistente, in virtutea tractatelor, intre noi si Sublim'a Porta.

Rogandu-ve ca sã aduceti la cunoscinti'a guvernului..... contienutulu acestei note, am onore in acell'a-si timpu de a ve assecurã, d-le Agentu, cã guvernulu romanu va continuã a respectã si essecutã cu fidelitate tote conventiunile inchiãte cu guvernulu..... a carui-a innalta buna-vointia sperãm a o conservã aceea-si ca si in trecut.

Bine-voiti a primì, dle Agentu, assecurarea innaltei melle consideratiuni.

(Semnatu) B. Boerescu.

A. Proiectulu de lege

pentru regulara si nou'a impartire a municipielor cuprinde urmatoriele determinatiuni:

Capu I. Nrulu comitatelor, districtelor teritorialelor, etc. se reduce de la 81 la 51.

Capu II. Se desfiintedia 48 de municipie urbane autonome mai merunte, si se incorpora cu municipiele invecinate. Se enuncia cã prefectii comitatelor potu fi totodata si prefecti urbani.

Capu III. Determinatiuni despre regulara marginilor intre osebitele municipie, alle caroru nr. este 60.

Capu IV. Dispusetiune despre administratiunea si socotelele averii comune a diferitelor municipie. Se statorosece principiulu, cã deslegarea cestiunilor controversate are a se essecutã pre callea administrativa si numai in casu candu acest'a nu ar avã rezultatulu doritu sã se decida iudicatori'a resp.

Capu V. Nou'a constituire a reprezentantiei comitatense si alegerea functionarilor (deregatorilor) in nouele comitate.

B. Proiectulu de lege despre fissarea nrului cercurilor si a siediamintelor offic. — Nrulu cercurilor de administr. se fissedia la 370. — Se enumera list'a siediamintelor offic. In fine legea prescrie, cã pretorele trebuie sã resieda in loculu deregatorii cercului.

C. Allu treile proiectu de lege determina: cã dispusetiunile art. de lege XVIII. d'in 1871. — cari se referescu la administr. averii comunale si orfanale, — se ostindu si a supr'a cetatilor, constituite ca municipie autonome.

Proiectulu de lege despre regulara teritoriale si nou'a impartire a iurisdictionilor cuprinde 114. §§. in 5. capete, d'in cari cellu d'antãiu cuprinde dispusetiuni cu privire la incorporarea si transformarea terr. a mai multor municipie. — Fiindca Comunicatele anteriori alle diarielor, assemenate cu dispusetiunile legii presente nu fusese essacte, — pote din gresiell'a copiarei pote d'in caus'a unoru modificatiuni, ce ministeriulu va fi facutu d'atunci in coce, — impartesimu asta data in estrassu acelle schimbãri territ. cari ne interessedia mai de aproape.

Comit. Ugoc'a se desfiintedia si partea lui spre amedia-nopte se incorpora cu Marãmuresiulu, era partea meridionala cu Sãtmãriulu. — Assemene districtulu Hãiducilor se desfiintedia si se incorpora — a fara de Hãidu-Soboslou, — cu comitatulu Sabolciu (siediam. offic. in Nyir-Egyháza). — Comitatele Crasn'a si Salnicu med. se intrunescu intru unu singuru municipiu sub numirea de comit. Crasn'a cu siediam. offic. in Zelau

— Partea despre appusu a comitatului Ciongradu se incorpora cu comitatulu Ciongradu sub numirea de comit. Ciongradu-Cianadu, cu sied. in Seghedinu, — era partea de spre resaritu a Cionadului se incorpora cu comitatulu Aradului. — District. de Kikinda-Mare cu partea de spre resaritu a Torontalului constituiescu unu singuru municipiu sub numirea de Comit. Torontalu, cu siediam in Kikinda-Mare, — era partea meridionala d'in Torontalu se constituie sub numirea de comitatu Horomu, cu siediam. in Beschereculu-Mare. — D'in Comit. Temisiului cu una parte d'in comit. Carasiului se constituie unu nou comitatu sub numirea de comitatu Keve (Cuvinu), cu siediam. offic. in Versietiu, era d'in partea appusana a Carasiului si d'in noulu comit. allu Severinului se constituie comitatulu Carasiului cu siediam. offic. in Logosiu. — Comitatele Hunedor'a si Zarandulu constituiescu comitatulu Hunedorei, cu siediam. offic. in Deva. — Comitatele Salnicu int. si Doboc'a d'impreuna cu districtulu Cetatea-de-pietra, constituiescu comitatulu Salnicu-Doboc'a, cu siediam. offic. in Desiu. Scaunulu Bistritiei cu districtulu Nasaudului si una parte d'in comit. Turdei, constituiescu comit. Turdei, cu siediam. offic. in Reginu, — era comit. Clusului cu restulu d'in comit. Turdei d'impreuna cu scaunulu Ariasiului constituiescu comit. Clusului cu sied. of. in Clusiu. — Partea mai mare a comitatului Cetatea-de-balta, cu comit. Albei infer. constituiescu comit. Cetatea-de-balta, cu sied. of. in Aiudu, era restulu d'in Cetatea-de-balta, cu scaunele Muresiului, a Cicului si a Pretoriului (Udvarhely) intrunite constituiescu comitatulu Muresiului, cu siediam. in Pretori'a. Comit. Albei super. so desfiintedia si una parte parte a lui, cu una parte d'in districtu u Fãgarasiului, d'impreuna cu scaunele: Oresti'a, Mercuria, Sabisiulu Sabiulu Cincumare, Mediasiu, Sighisior'a si Nocricul intrunite, constituiescu comitatulu Sabiulu cu siediam. in Sabiu; — era cealalta parte d'in comit. Albei-super. si d'in district. Fãgarasiului, cu scaunele: Rupea district. Brasieu si Trei-Scaune, constituiescu comitatulu Brassiculu cu siediam. in Brassieu.

Cetãtile cari inceta d'a mai figurã ca municipie autonome, ci ca cetãti de „a dou'a c'assa“ se incorpora cu comitatele, sunt urm.

Strigoniu (Granu) Comaromiu, Güns (Keszthely) Cetatea-de-feru (Eisenstadt, Vasvár) Rustu, Bösing (Bazinu) Modoru, Tirnavina (N.-Szombat) St. Giorgiu, Scalitiu (Sacoliti'a) Trencinu, Siennitiu, Neusolu (Bistritia) Bries (Bresznóványa) Libetu, Dille (Bélabánya) Cremnitiu, Solu-vechiu, Pucaneti (Bakabánya) Regiomontu (Königsberg, Ujbánya) Corpona (Karpfen) Leuciovia (Lőcse, Leutschau) Késmárk, Göllnitz (G.-Bánya) Eperjes, Bárifeld (Bártfa) Zeben (Kis-Szeben) Baia-Mare, Bai'aoSprie (Felső-Bánya) Zelau (Zilah, Zillenmarkt) Pãnciova; Biserici'a-Alba, Caransabisiu, Ghierl'a, Reginu, Secu, Cosiocn'a (Kolos) Alba-Julia, Elisabetopole (Ibafalau) Abrudu (Auraria-Mare), Hunedor'a (oppidu) Hatiegu (opp.) Ocn'a-Sabiului (Vizakna) Kézdí-Vásárhely, Sepsi-St.-Giorgiu, Illyefalva (Iliosci), Fãgarasiu (opp.) Berescu, Oláhfalu (Romanesci) si Székely-Udvarhely (Pretoriu.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 15 Decembre a. c. — Dupa deschiderea sied. presedintele annuncia intre altele, cã deput. Vincen. Babasiu, alessu la Baserici'a-Alba, este verificatu definitivu, de-ora-ce terminulu de 30 dille a espiratu, fãra sã se incurstu vre unu protestu contr'a alegerii D-salle.

Ministrulu de justitia Pauler cumunica camerei, in numele ministrului-presedinte, — care se dice a fi morbosu, — cã cei doi ministri, Kerkapoly si L. Tisza, de si au dimissionatu si demissiona s'a primitu, totu-si, rogati fiindu de M. Sa, conducu inca affacerile ministerieloru respective pana atunci, candu se voru potã denumi altii in loculu lor.

Col. Tisza, care pre siedinti'a de asta-di acceptã unu respunsu mai precisu la interpellatiunea sa facuta in acesta cauza, dechiara cã nu se multimesce cu celle commu-

nicate de ministr: Pauler, si pentru aceea roga camera ca sã se decida, daca se pote incepe desbaterea bugetului, seau ba, mai inainte d'a se sci, care va sã se fia sortea portfoliului ministrului de finacie.

Acesta propunere dã ansa la una discussiune inversiunata si la una confusiune babilonica, carea numai dupa a dou'a votare se finesce asiã, cã 161 contr'a 125 voturi iau actu despre celle comunicate de ministr. Pauler, si prin acest'a respingiu propunerea lui Tisza.

La propunerea lui Eduardu Zsedényi camera accepta, ca de la sied. proxima incependu pana la definitiv'a deliberare a bugetului, siedintiele sã duredie de la 10 ore a. m. pana la 3 ore d. m.

Camer'a trece apoi la ordenea dillei si dupa ce accepta si in a trei-a cetire proiectele de legi relative la sporirea batallionelor de honved, la contingentulu de recruti pre an. 1874, etc. incepe pertractarea bugetului pre annulu ce ni stã inainte. In sied. de asta-di vorbescu la acestu obiectu numai rep. Col. Széll ministr. Szende, Moricz si Helfy. (Pãtru ca onor. cetitori sã se scia orientã in privinti'a desloru pertractari de bugete, ce se ivescu in camer'a unguresca, tificãmu aci de nou, cã bugetulu din cestiune s'a fostu votatu inca in sesiunea trecuta, inse calamitata financiaria ce a intrevenitu certu, ca acestu bugetu sã se reveada, reduca, si votedia de nou. Numai in annulu acestu-a appucassera si bietii unguri a votã bugetulu la tempu, dar nici acum n'avura norocu, cã ei Ddieulu poporeloru, care este dreptu, are grige si de cei ce se preamãrescu. Red.)

Siedinti'a de la 16. Decembre a. c. — Inainte de ordenea dillei nu s'a ivitu nimicu mai momentosu, era la ordenea dillei este. precum se scie, desbaterea bugetului pre annulu 1874.

L. Simonyi dechiara, cã accepta reportulu commissiunii financiare de basa a desbaterii speciale, inse cere si sollicita schimbare sistemului, pentru cã pre langa sustinerea sistemului si a directiunii de pana acum, tierra merge spre ruina, se prevalesce cã mare repediune spre abiru. Provoca apoi maiortatea, ca sã se forme die unu guvern tare, care sã se fia in stare a incepe si essecutã reorganizatiunea pre ori-ce terranu.

Ministrulu Pauler reflectedia, este usioru a carc „schimbarea sistemului“, fãra a sci cã ce se intiellege sub acesta schimbare D-sa inca voiesce reforme si schimbare de sistemu, inse ceea ce s'a creatu si desvoltatu in cursu de mai multi anni nu se pote strãformã intr'unu momentu. Schimbarea inca trebuie sã se faca cu incetulu si cu grige, ca masin'a administratiunii sã nu suffere nice cea mai mica alterare in constructiunea sa.

Ernestu Simonyi condãma guvernulu si tota procederea lui de pana acum dechiara cã nu pote avã incredere in unu assemene guvern, si pentru aceea nice nu-i votedia bugetulu. — Col. Tisza reflectedia lui E. Simonyi si dechiara din contra, cã accepta reportulu commiss. fin. pentru cã dupa parerea sa, bugetulu se votedia tierrei si nu guvernului si astfelu votarea seau nevotarea lui nu involve cestiune de incredere. Reductiunile neinsemnate ce s'au facutu in bugetu, nu sunt de ajunsu pentru ajungerea unui scopu salutaru; acestu-a se pote ajungenumal prin schimbarea sistemului, si dacã sistemulu nu se va schimbã, va fi mai bine sã se d'ica inca de asta-di, cã Ungari'a nu mai essiste. D-sa e de parere, cã dacã maiortatea nu e in stare sã se forme die unu guvern tare, sã se reforme die dar acellu guvern tare prin coaliitiune, pre langa respectarea reciproca a principiilor.

Dupa una lunga si pitigatoria disputa carea cade cu totulu afara de sfer'a obiectului din discussiune, si la carea participa unii ministri si mai multi deputati din diferitele partide, desbaterea generale a supra bugetului se inchiãia, si ince pendu-se cea speciale, bugetulu se delibera in fug'a mare pana la titlulu III. allu capitlului XIV.

Siedinti'a de la 17. Decembre a. c. — Dupa dechiderea sied. Carolu Bobory in-

terpelledia intregu ministeriulu, cã are de cugetu a mediuloci, ca incassarea d'iloru prin essecutiune sã nu aduca prporatiune agromonu la sapa de lemnu? Interpellatiunea se presenta ministrului-presedinte. — Gabr. Ugron presenta unu proiectu de lege despre desfiintia institutiunii de comiti supremi ai orasielor si despre comiti supremi comitatensi. Se va tipari ti distribui.

Camer'a trece apoi la ordenea dillei si continua desbaterea speciale a bugetului. Intre alte reductiuni commiss. financ. atrage attentiunea camerei si a supr'a impregiurãrii, cã prin stergerea institutiunii prefectiloru urbani s'ar potã face mari economie. Cu privire la acesta cestiune deput. Tamasiu Pechy face urmatori'a propunere: „Camer'a insarcinedia pre ministrulu affaceriloru interne, ca inca in decursulu acestei sesiunii sã presente unu proiectu de lege despre desfiintia institutiunii de prefecti urbani.“ — Al. Kõrmendy face emendamentulu, ca intreg'a institutiune de prefecti sã se sterga, adeca si a prefectiloru comitatensi si districtuali. Minist. Szapãry dechiara, cã cu privire la desfiintia institutiunii prefectiloru urbani va presentã cãtu mai currendu unu proiectulu de lege, inse emendamentulu lui Kõrmendy, dupa care ar avã sã delature si pre prefectii comitatensi, nu-lu pote nice-decãtu acceptã. — In urm'a acestei declaratiuni a ministrului, Pechy si-retrage propunerea, era emendamentulu lui Kõrmendy se respinge.

Se continua apoi desbaterea in fug'a mare, asiã incãtu in sied. de asta-di se delibera definitivu conformu propuneriloru commissiunii, bugetele ministriloru de interne, comunicatiune, de agricultura, industria si commerciu, de cãte si instructiune publica. Sied. se radica la 3 ore d. m.

Siedinti'a de la 18. Decembre a. c. — Sied. se deschide ca de regula la 10 ore din di. — Deput. nat. Parteniu Cosma, dupa una motivare detaiata si ponderosa, pre carea vomu publicã-o intrega in nr. prossimu, adressedu ministrulu de justitia urmatori'a interpellatiune: Avendu in vedere cã in sa-si legea dispune, ca legile create de acesta camera sã se traducã si edee in limb'a fi-carei nationalitati din Ungari'a si apoi sã se tramitta iurisdictioniloru; considerandu, cã legea impune ministeriulu de torinti'a, ca sã se ingrisesca de traductiunea acestoru legi; vedindu apoi, cã cu tote aceste pana acum numai una parte a legiloru create de camer'a unguresca s'a tradussu si edatu si in limbele nationalitatiloru singuratiche, — intrebã pre d. ministru, cã are guvernulu de cugetu a implini prescrip tele legii in acesta privintia? Daca da apoi prin ce si-justifica negliginti'a de pana acum?

Al. Kõrmendy inca interpelledia pre ministrulu instructiunii publice, cã este appecatu a suspinde din posturi pre acei inspectori scolari, cari, fiindu totodata si deputati, nu sunt in stare a correspunde officului, cu care sunt insarcinati? — Interpellatiunile se presenta ministriloru concerninti.

Camer'a trece apoi la ordenea dillei si dupa pucina desbatere delibera si bugetele ministriloru de justitia si pentru aperia tierrei, si cu acest'a desbaterea a supr'a bugetului este inchiãta

Siedinti'a de la 19. Decembre. Din acesta sied. carea n'a duratu de cãtu 1½ ora, n'a vemu alta-ce de reportatu, de cãtu cã, dupa una scurta desbatere la carea au participatu Molnár, ministrulu Pauler si Al. Csiky, camer'a a acceptatu in generalu si specialu proiectulu de lege despre lassarea in vigore a normativelor de dreptu relative la affacerile financiari, adeca la incassarea dãrilor.

Reportulu despre siedintiele urmatorie va urmã in nr. prossimu; deocãmdata insemnãmu aci numai atãta, cã celle din urma doue sied. au fostu tare sgomotosa mai vertosu din motivulu, cã oppositiunea voia cu totu pretiulu sã d'ee votu de blamu guvernului. In sied. de Luni, 22 Dec., camer'a s'a prorogatu pana dupa serbato

Fagarasiu, 12 Dec. 1873.

In distr. Fagarasiului, de vr'o câti-va ani in coce, a inceputu a domni o Clica compusa d'in vr'o câti-va romani si magiari din Fagarasiu, care persecuta fara indurare pre toti omenii de bine si onesti, dupa cum s'a vediu din osebitele correspondintie, aparute in diaristic'a romana.

Astfelu, dupa-ce succese acestei Clice a inlaturá pre vr'o câti-va functionari, de cari avea respectu se intorse in tempulu mai recente cu tote conjecturele salle de intrica si asupr'a mea. Pentru cá sciutu este, cá in distr. Fagarasiului processelle fostiloru domni terrestri contra' communitatiloru pentru segregarea pasciuniloru si a paduriloru curgu cu tota inversiunarea, si elaborete de segregare se effectueseu mai multu prin omeni straini. Astfelu d'in partea mai multoru communitati subscrissulu fiindu alesu ca esertu la compunerea sau autenticarea acestoru elaborete, adese prin lucrarea conscientiosa ce facui pre bas'a legei in processelle de segregare, am atrassu si eu ur'a si disgrati'a magiariloru si a magiaroniloru, cari compunu munit'a Clica si asiá incepura in uneltirile loru, a miscá frundia si erba pentru delaturarea mea de la officiu de inspectore silvanele ce mi-se concediú din partea consiliului municipale la 29 Dec. 1871, pre durat'a de 6 anni, dupa cum probedia allaturatulu decretu sub *) in copia.

Conformu acestui decretu eu numai puru d'in indemnulu de a poté si eu lucrá dupa cátu me éra poterile in interessulu proporiului romanu am ocupatu acestu postu chiaru spre daun'a mea de-ora-ce eu inainte de acee ca professore de chemia, istori'a naturale si architectura la scolele reale si commerciale d'in Brasiovu, eram in tote privintiele mai bine remuneratu.

Cumca assertiunea mea despre essistenti'a clicei, este justa si intemeiata dovescu cu decretulu allaturatu sub **) emanatu de la officiu vice-capitanale in 8 Dec. 1873, prin care mi-se dá demissiunea in capu de erna d'in officiu meu fara de neci unu motivu si se publica concursu in „Magyar Polgár“ foia eminente inamica a totu ce e romanescu.

Acum intrebú pre vicecapitanu Codru, cum se unesce acestu decretu, care las' cá-i stilisatu tataresce, — cu decretulu ce am primitu la 29 Dec. in 1871/2.

Cum se unesce mai departe chiaru si cu staruinti'a sa ca eu se parasescu postulu, ce aveam ca professoru si se me applicu in districtulu Fagarasiului? Ore este competinte d. Capitanu supr. a me demissioná si a publicá concursu fara scirea si consensulu Consiliului municipale? Crediendu-me in dreptu a cere deslucire in privinti'a aceste procedure in interessulu dreptatii reclamu totodata la consiliulu municipale sperandu cá va privi caus'a mea de a sa si nu va suferi, ca clic'a capitanului supr. se-si essecute planurile de persecutiune tiessute in contr'a mea si a altoru-a fara ca se strige unu puternicu „Veto!“

Vintila.

*) Nr. 570. Pres. Consil. municip. distr. in sied. sa restaurationala tienuta in 28. Dec. l. c. cu acclamatiiune a alesu pre Dta de inspectore silv. provisoriu, cu salariu an. de 600 fl. pre timpu de 6 anni de dille incependu cu 1. Ianuaru, 1872, etc. Fagar. 29. Dec. 1871. — Tamasiu, m. pr. Cap. supr.

**) Nr. 4040. V. cap. — D. Capit. supr. cu ordinulu seu de datu 29. Nov. a. c. Nr. 126. Pres. mi-a comissu a publicá concursu pentru postulu de forestariu in district. Fagar. in teno ea decisiunii consiliului municip. luata in 28. Dec. 1871. sub punctu 4 allu protocollulu (probabilmente calitatea de „provisoriu.“ Red.) Ultimulu terminu allu concursulu resp. ce va aparé in „Magy. Polg.“ si in „Hermanst. Zeitung.“ etc. s'a fissatu pre 25. Ianuaru 1874. Deci. dupa ce Dta occupi de presentu in calitate de inspectore silv. postulu de forestariu memoratu mai susu, si dupa ce acestu-a se va implé de nou, in urm'a concursulu, prin alegere; asiá veniu de tempurulu a Te incunoscintia despre acest'a pentru ca se Te poti orientá in tota privinti'a. — Fagar. 8. Dec. 1873. — Dragusianulu, m. p. v. cap.

Tergu-Muresiului, 6. December 1873.

Dle Red. In ratiociniulu comitetului Tofaleanu, care vi s'au tramissu cu rogare ca se bine-voiti a-lu publicá, au intratu o gressiela, unde se combina interusuriulu incursu pana la finea annulu trecut cu acellu-a care se publica in annulu currinte.

Interusurile facu pana asta-di, si adeca d'in annulu trecut . . . 1631 fl 93 cr
din annulu cur. (247+370
fl. 12 cr.) 617 fl 12 c

la-olalta 2249 fl 05 cr
si nu 1995 fl 19 cr. cum appare in ratiociniu.

Sunteti rogati a indreptá in acestu modu, adeca: in loculu cifrei 1995 fl 19 cr se se puna 2249 fl 5 cr. v. a.

Pentru comitetulu Tofaleanu

Fogarasi.

Insciintiare.

Cu convenita onore viuu a incunoscintia pre Ven. Cleru rom. cá, dupace la tom. II. allu cuventariloru bes., ce mi-am propusu a le edá in tempulu cellu mai de aproape, numerulu prenumerantiloru pana astadi insinuati, s'a urcatu la 400, in cátu possibilitatea edarei neci d'in asta parte nu e mai multu conditionata, tiparirea se va incepe nesmintitu cu 1. Ianuaru 1874. si speru in cá cellu mai seurtu tempu possibile fiacare on. prenumerante va ave esemplariulu prenumeratu. Cu occasiunea acest'a nu intrelassu a adauge, cá de si in invitarea de prenumeratiune desipsesem numerulu prediceoru din tom. II. numai la 32. — totu-si tomulu acestu-a va cuprinde in sene mai multe predice si anume 38, — cu 6 mai multe de cátu cum annunciassem, — dereptu-ce, — fiindu cá tiparirea unui tomu atátu de voluminosu vine impreunata cu spese mari, pentru de a crutiá aceste dupa potentia, numerulu esemplariloru tiparinde se va accomodá dupa numerulu prenumerantiloru insinuati pana in diu'a, candu se va incepe tiparirea; acestu terminu ultimú e cellu multu 1. Ianuaru 1874. st. v. prin urmare numai acci-a se voru considerá de prenumerati, cari se voru fi insinuati pana la terminulu indigitatu, éra pentru insinuatiá mai tardiu pretiulu umi esemplariu nu va fi 1 fl. 50 cr. ci 2 fl. — remanendu pre langa cei de antáiú favorulu, cá, ajungundu numerulu prenumerantiloru la 600, va scadá si din pretiulu prefiptu cu occasiunea annunciárii.

Rogu cu tota reverenti'a si pre cellualte stim. Redactiuni alle diurnaleloru rom. se aiba bunetatea a reproduce acesta insciintiare in pretiuitele loru columne.

Gheri'a, in 17/5 Decembre 1873.

Joanne P. Papiu,
preutu la inst. correct. reg.
transilvanu.

VARIETATI.

(† Necrologu.) Simeone Tamasiu cooperatore gr. cat. in Aghiresiu in numole seu a socriiloru sei Basiliu Bochisiu si Anastasi'a, a parentiloru sei Gabriele Tamasiu si Ann'a si a toturoru consangeniiloru anunca cu anim'a franta de dorere pierderea prea scumpei salle socie, Veronic'a Tamasiu nasc. Bochisiu in etate abiá de 20 de anni in primulu annu allu prea fericeitei salle casetorie, sambeta in 8. Novembre si-dede blandulu sufletu in manile Creatorului, dupa suferintia indelungata, si dupa nascerea fiicei salle Amalia carea cu 2. septamane inante trecu la atotu potentele ca se pregatesca callea, blandiú salle mame, la celle eterne.

Anim'a ni se frange candu vedemu apunerea unei vetie, cu cátu inse ni este dorerea mai insuportabile, candu ne lasa acei-a cari-su speranti'a venitoriului, cari debuiú se vioze multu pentru multi.— O! dar nu se pote imaginá la ce dorere e espusu unu june preotu, care dupa fericie scurta abiá de unu annu, prin unu ultimú surrisu plinu de dorere si-vede tesaurulu cellu mai

scumpu stingandu-i-se in bracie, si-vede pierderea acellei fintie, care tote grigile, necasurile si dorerile i-le faceá mai suportabile.

In acesta juna femeia inse nu a pierdu numai junele preotu una socia, ce se poteá cu totu dreptulu numi „modelulu blandetieloru“ ci a pierdu natiunea una mama de familia cu sentimente candide romane, parentii si socrii una fia obedienta éra comun'a una adeverata patrona. E mare pierderea inse nu mai pucina trebue se fia si resignatiunea in provedincia divina carea sengura binecuventa, santiesce. imbucura si alina suspinele si lacrimel. Fia-i tierrin'a usiora si memori'a eterna! Era pre tenerulu preotu remasu veduva Domnedieu se-lu consoleze.

(„Cununa d'in florile poesiei pop. rom.“) este titulu cartii, ce D. Grigoriu Moldovanu (cunoscutulu colaboratoriu la diariulu „Magy. Polgár“ d'in Clusiu) annunciá publiculu ung. observandu, cá partea I. a traductiuniloru salle au fostu bine-primita d'in partea publiculu. — Partea II. 16. cole, in f. 8. pre harthia fina va aparé pana la 15. fauru 1874. pretiulu 1 fl. 50 cr. — Salátamu pre D. Gr. Moldovanu pre acestu terranu de activitate prin care mai bune serirtie face natiunii romane, decátu dascalindú diariel romane, in locu de a dascalú egoismulu cellu grossu allu stapaniloru dillei,

(Alegeri de notari.) De sub Glimeie ni se comunica, cá in 2 Dec. a avutu locu alegerea de notariu in cerculu de Tarcai'a, in Bihari'a. Fiindu Tarcai'a Mecca magiarismulu din partile Beiusiului, éra cellalalte trei communitati appartienetorie de acestu cercu notarialu fiindu curatu romanesci, se pote usioru intimpú, cátu de inversiunata a fostu lupt'a intre partite, adeca intre Romani si Unguri. Romanii inse, cunoscuandu-si interessele, pusera cu totii umeru la umeru si asié, passindu la urna in cea mai esemplara solidaritate, invinsera cu candidatulu loru romanu. Nicolau Popu, fostu cancelistu la judecatori'a cercuala din Beiusiu, intrunú 43 de voturi, éra Eder János 34. — Totu in aceea di s'a tienutu alegerea de notariu in Borsi'a (oppidu romanu in Marmatia, care numera 7000 suflete.) Inse pre cátu de imbucuratoriu e resultatulu alegerii din Tarcai'a, pre atátu de trista e alegerea din acestu oppidu, cáce aici s'a alessu unu neamtii sau judanu magiarisatu, care mai inainte renunciase de buna voia la acestu officiu, de-ora-ce fiindu si maiestru postalú si comptabilu, nu potea crrespunde dotorintieloru salle de notariu. Inse cu tote aceste la alegere, de si au fostu candidati numai duoi competenti romani, ambii bine calificati si in tota privinti'a apti pentru acestu postu, totu-si a reesitu alessu judanulu magiarisatu, care nice n'a fostu candidat. Si acesta alegere s'a efectuitu intr'unu opidu romanu, unde snt duoi preuti romani, unde primariulu oppidanu si chiaru pretorele sunt romani. Rusfne!

(Distinctiuni) Diariulu off. au publicatu numele celloru ce cu occasiunea colerei prin ostenele puse au castigatu merite la reconoscintia si distinctiune d'in partea Domnitoriulu. In acoa lista afflamu si trei romani, anume d. dr. Lazaru Petcu adv. si fostu presied. commiss. de colera in Dev'a carui-a i s'au descoperitu proainnalt'a multumire a Domnitoriului. — Dlui dr. Ionu Culceriu, protomedicu districtulu Cetatea-de-petra, i se conferi crucea cu corona de auru pentru merite; éra judelui d'in Arcosiu (com. Aradu) Dumitru Crest'a, crucea de argintu pentru merite.

(Inbitori de lumina) D. Stefanu Barabasiu, ungru de confess. elvet. — proprietariu in Panetu, vedendu lips'a si neajunsele locuitoriloru romani d'in acesta communitate, au offeritu una casa a sa de sub Nr. 203 ca se servesca de scoola pre cursulu anulii acestui-a, totodata au daruitu si unu carru de lemne scolei; — asemene D. Petru Covaciu, ung. de confess. elvet. — Subnotariu comunale, au daruitu unu carru de lemne pre sam'a scolei. Pentru acesta fapta umanitaria li-se adduce mul-

tiamita publica in numele communitatii. M. Panitu, 27 Dec. 1873. Ioanne Teslauanu, parochu rom. loc.

(Representatiune teatrala in Beiusiu) Membrii societatii de loct. a tener. rom. dorindu a se cultivá si pre terrenulu sociale; s'a constituitu intr'o societate de diletanti care la 3. Ianuaru, st. n. va representá pre scena „Lipitorile Sateleoru“ comedia in 5. acte de Vas. Alessandri. Se spera cá intelligenti'a rom. d'in locu si d'in giuru va concurge pentru a incoragiá laudabil'a intreprindere a tenerimeii studiosse.

(Diu'a de 2 Decembre a. c.) in care s'a serbatu jubileulu de 25 de anni de la suirea pre tronu a M. Salle Domnitoriului Franciscu Iosifu I, a fostu di de serbatoria si pentru locuitorii oppidulu romanescu Hatiegu. In ajunulu aceste dille — asié ni se scrie — in mediuloculu illuminatiunii imposante fluturá pre frontispiciulu de la sala magistratulu unu transparentu cu inscriptiunea in tricoloru romanu: „In onorea M. Salle imperatulu la serbarea jubileulu de unu patrariu de seclu;“ éra music'a percurgundu stradele, cantá Imnulu poporalu. In diu'a jubilaré demaneti'a s'a tienutu missa sollenna in tote basericele, éra la amediai di communitatea a datu unu banchetu, la care au participatu vre-o 60 persone. Ser'a s'a arrangiatu unu balu in favorea prunciloru orfani. — D. coresp. ni mai comunica apoi ca unu ce batatoriu la ochi si in impregiurárele de facia, neaplicabilu, cá compatriotii de altu neamu s'au tienutu in mare reserva in totu decursulu festivitatii; ceea ce inse nu causedia nimeni dorere de capu; parulu cellu d'antáiú in oppidulu Hatiegu s'a implantatu fara concursulu loru, nice una dauna nu se simte prin perdere loru.

(Dovada cá „Telegrafulu — Rom.“ e cu politica nalta) In 15 Dec. a. c. cu occasiunea prenumerarei diareloru pre ann. 1874, s'au petrecutu, in casin'a din Fagarasiu-una scena rara in felulu seu. „maghiarii“ sustineau cu ori ce pretiu prenumerarea „Telegrafulu“ si cassarea altui diariu national romanu, — éra unii romani, se intiellege, au fostu contra acestei prenumeratiuni. — Astufelu filii lui Tuhutum si Huba intru inversiunarea loru asiatica incepura a sbierá: „Telegrafulu Rumun este a nostru Ujság, pentru cá este Activistu si noi inca suntemu Activisti (ba inca preactivisti in contr'a Romaniloru. Red.) si asiá numai „Ellu“ d'intre toti foii rumenesci appera pe interesele nostri.“ Ecce dara cá „Telegrafulu R.“ porta politica nalta, si in casulu de facia se pote aplicá proverbulu popularulu „Timpulu vinde lemnele si nevoi'a le cumpera.“ — Unu membru alu casinei.

CONCURSU.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu in a II. classa la scol'a confessionalá gr. cath. din comun'a oppidana Rodn'vechia in vicariatulu Rodnei, Districtulu Nasaudulu, se publica concursu pana in 13 Ianuaru 1874.

Cu acestu postu sunt impreunate urmatoriele emoluminte:

a) Unu salariu annuale de 200 fl. v. a. care se capeta din fondulu scolaru allu communei oppidane Rodn'a in rate lunarie decursive.

b) 40 fl. v. a. relutu pentru cuartiru si lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invetiatoriu voru ave a documentá: cumca au absolvitu cursulu preparandiale cu succesu bunu, cá au mai servitu ca invetiatori si in fine, cá au portare morala buna si nepetata, si supplicelce astfelu instruite sunt a-se subserne la subscrissulu senatu scolaru pana la terminulu susu indicatu.

De la Senatulu scolaru confes. gr. c. Rodn'a-vechia, in 5. Decembre 1873.

Clem Lupsciu, Silvestru Muresianu
presied. notariu.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.